

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se prične novo naročevanje na drugo četrtletje. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gl. 50 kr.
Za četrt leta 3 „ 30 „
Za en mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gl. — kr.
Za četrt leta 4 „ — „
Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.
Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

Opravništvo „Slov. Naroda“.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 23. marca. [Izv. dop.]

Postava o hišnem davku je bila v tretjem branji sprejeta in s tem rešena jedna vladnih predlog o urejenju direktnih davkov. Zdaj je na vrsti gruntni davek, o katerem se je toliko pisalo in govorilo, kakor da bi sedanja večina bila kriva, da se ima ta davek v nekaterih deželah zvišati. Poljski in češki klub sta cela za to postavo. V klubu desnega centra pa je največ poslancev iz preobloženih dežel, ki tedaj ne bodo mogli za postavo glasovati. Pa večina je vendar gotova, ker so zanj nemški po-

slanci iz Češkega in Šlezkega. Govornikov se je mnogo vpisalo, 13 za, 28 pa proti, mej temi tudi g. baron Gödel, ki zastopa mariborski jako hudo po novem davku zadeti okraj; kajti imel bi 56.000 gold. več nego dozda davka plačevati.

Slovenski poslanci so včeraj spet se posvetovali, kaj jim je storiti gledé narodnega vprašanja zlasti z ozirom na učno ministerstvo, katero dozda niti dobre volje pokazalo nij, zadostovati znanima dvema resolucijama o slovenskih učiteljskih in srednjih šolah. Slovenski poslanci skozi dve leti lojalno podpirajo vlado, zato pa morajo zahtevati, da se jedenkrat začne praktično izvrševati vladni program narodne ravnopravnosti. Ako minister baron Conrad tako naprej ravna, kot dozda, to je, da vse pusti pri starem, potem bi slovenski poslanci delali proti svetinjam svojega naroda, ko bi mirno gledali, kako se slovenski jezik goni iz uradov, in še s svojimi glasovi podpirali vlado, v katerej sedi za učnega ministra — baron Conrad.

„Vaterland“ in „Presse“.

Mi smo uže v svojej včerajšnji številki govorili o „Vaterlandovem“ članku, v katerem se je plediralo za skupno akcijo Avstrije in Nemčije proti radikalnej Franciji. V imenu Slovanstva avstrijskega smo tudi uže včeraj protestovali proti idejam, katere je razvil nemško-katoliški list. Te ideje so v istini tako otročje in nam Slovanom tako neumljive, da ne vemo, kaj bi z njimi počeli.

Uže iz katoliškega stališča se ne moremo ogreti za take donkižoterije! Kakor da bi Nemška katoličanstvu bolj prijazna bila, kot pa Francoska. Takozvani „kulturkampf“ je

nemška iznajdba, in še sedaj je mnogo nemških škofij osirotelih, in še sedaj živi mnogo nemških škofov v prognanstvu. Ali naši nemški katoliki prezrejo to vse s tisto aristokratsko najivnostjo, katera se v redakciji dunajskega „Vaterlanda“ le premnogokrat na debelo prodaja. Slovanstvo in tudi katoličanstvo ima najhujše nasprotnike v zjedineni Nemčiji. Proti Rimu in vatikanu kovali so se najsilnejši bliski v Nemčiji, in katoliška cerkev ima še dandenes na Nemškem dosti manj pravic kot pa v francoskej ljudovladi. Ali nasvet, da naj bi katoliška država v zvezi z luteransko padla po čisto katoliške republiki, je uže sam ob sebi tako velikansko bedast, da ne more v vatikanu — kjer živijo dobri diplomatje — nikdar dobiti odobrenja. In vsak pameten človek pričakuje, da se bodo vsi katoliški listi v Avstriji z jednim glasom vzdignili, ter dunajskemu „Vaterlandu“ povedali, da je govoril več, kot mu je pa dovoljeno.

Mi pa moramo tik katoliškega stališča povdarjati še posebno, slovansko stališče, o katerem se ve redakcija nemškega katoliškega lista niti pojma néma.

Mi, Slovani v Avstriji, boriti se moramo v pravem pomenu besede za svojo eksistenco. Vsako najmanjšo pravico moramo si izrjavati Nemcem iz rok, in za vsako ped zemlje truditi se, da nam je ne pogoltne germanstvo. Na celém božjem svetu ga nij pohlepnejšega naroda kot je nemški. Na vse strani napenja moči, da bi se raztegnil, da bi razširil svoje meje, ter si podvrgel s časom vso srednjo Evropo. Če bi se bil Nemcem v srednjem veku narodil kakov Bismark, potem bi uže davno ne bilo več niti Avstrije, niti Slovanov v njej!

In sedaj, ko so ti Nemci kolosalne svoje

Listek.

Zvesta ljubezen.

(Historična povest koncem 14. stoletja; iz ruščine po Bestuževem preložil Fr. Gabršek.)

(Dalje.)

VI.

Uže tri dni so čakali kneževi poslanci v Novgorodu odgovora; stoprav četrti dan so bili poklicani v Jaroslavovo palačo. Posadniki, vojni načelniki, bojarji, meščanje, kupci in narod obstopijo vhod. Ko se pokažejo poslanci na vzvišenem mestu in ko pozdravijo množico, da se znamenje in posadnik Jurij počné:

„Poslanci kneza Moskovskega in litvanskega! Vsled naše slobode in starih naših pravic sklenilo se je v našem narodnem zboru po nasvetu vaših gospodarjev, naj bi šli žnjimi proti Nemcem na boj, sledeče.“

Razprostrši polo papirja čita:

„Svitlemu velikemu knezu Vasiliju Dimitrijeviču blagoslov nadškofov, pozdrav posadnikov, bojarjev, vojščakov, meščanov in kupcev Veliko-Novgorodskih! Veliki knez! Mi živimo v miru s toboj in Vitovtom! Mi živimo v miru z Nemci! — To naj z dostuje!“ pristavi bralec, izročivši pismeni zvitek zapečaten z več pečati osupnenim Moskovskim bojarjem. „Isto takov odgovor knezn Vitovtu od našega gospodarja Veliko-Novgorodskega!“

Od vseh strani čula se je občna pohvala, takó, da je Jamont, Litvanec, komaj prevpil ta šum.

„Novgorodčani!“ zavpije, „še jedenkrat vas vprašam v imenu svojega gospodarja, hočete li mir ali vojsko?“

„Mir z vsemi sosedi!“ odgovori jih mnogo tisoč. „A kakor imamo štite za svoje prijatelje, takó imamo tudi meče za svoje sovrahe!“

„Vojsko in pogin tebi, Novgorod!“ kriči razjarjeni Litvanec odhajaje.

„Vitovt naj stori, kar hoče,“ mu kriči nekaj starejših, „mi ravnamo, kakor moramo!“

Zdaj začne Moskovski poslanec:

„Meščanje Novgorodski! Prevdarite, še je čas; Vasilij še nij počel spuščati svojih strel na vaše glave, česar ste zaslužili sé svojim kljubovanjem, sé svojim krivičnim postopanjem, sé svojim pustošenjem ob Volginih bregovih. Kesanje terja od svojih zašlih otrok kot oča, a kot knez bode kaznil nepokorneže. Tedaj volite, in ali ustrezite zahtevam mojega gospoda ali pa pričakujte njegove osvete!“

Nepravičnim ukorom govornikovim sledilo je v zbornici glasno mrmranje. Posadnik Bogdan povzame zdaj besedo in reče v plemenitej jezi:

„Nikakim služnikom svojega gospoda ne govoriš, bojar! kajti nij še Novgorod njegova last. Predobro veš, da je zaničevanje in jeza nebeško pokorilo roparske druhali ob Volgi, a to krivdo hočeš na nas vse navaliti. Kar

moči zjediniti v jednoto, sedaj, ko se nevoščljivo ozirajo po Jadranskem našem morji, sedaj, ko v Avstriji mnogobrojni nemški elementi hrepene po Berlinu in po skledah nemškega cesarstva, sedaj predrzne se nemško katoliški list, ter razglša dogmo, da se mora Avstrija, po večini slovanska, združiti s Prusijo, ter pokončati Francijo! In v ta rog naj bi trobili tudi mi Slovani! Moj Bog, vsaj vendar nismo tako kratkovidni, da bi izkopali sami sebi svoj grob.

Vsaka velika država čuti v sebi nagib, razvleči se na vse strani, ter si podjarmiti svoje sosede. Ta nagib je pri Nemcih silno razvit, in to tem bolj, ker se opira na kulturne interese. Nemec, v posesti večstoletne omike, zakriva vse svoje pohlepnosti po tujih zemljah pod plaščem „kulture“, in ta „kultura“ je tudi nož, katerega nastavlja na našo slovensko grlo. In če bi na jedne strani podrl se zid, kateri zapira nemškemu poželjenju pot, to je, če bi jedenkrat v Nemcih poginil strah pred francoskim sosedom, potem se bode vsula vsa nemška ploba na našo stran, in zabila nas bode popolnoma. Hvaležnosti pri Nemcih nij iskati in kakor hitro bi bila porušena Francoska ljudovlada z našo pripomočjo, potem bi pazil dobri naš sosed na najmanjšo prilžnost, da bi planil čez nas ter ugonobil našo državo. To je jasno. Vsaj so listi zgodovinski še vedno odprti, ali povsod nam pričajo, kako so Nemci plačevali dobra dela svojim sosedom! Ko je Avstrija v Holsteinu in Schleswigu Prusom iz žrjavice izgrebla pečene kostanje, plačana je bila s tem, da jo je Nemec skupno z Lahom napadel in otepel! In ko bi se podala zopet v boj za nemške interese, dobila bi brez dvombe ravno isto plačilo! In kakor so poprej zdihovali po Elzaciji, tako bi se pričelo potem stokanje po Češkem in sploh po cislejtanskih provincijah naše carjevine.

Močna in krepka Francoska je nam avstrijskim Slovanom jez proti nemškim navalom! Zatorej bodo naše simpatije vedno na njene strani, in če se zopet jedenkrat pograbi z nemškim svojim sosedom, tako bomo molili k večnej osodi, da bi se Nemcem tedaj tako godilo, kot se je v zadnjih bojih godilo Francozom. —

In če „Vaterland“ dela obljube na svojo pest, mu tega veselja kratiti nečemo. Naš političen princip pa je bil in bode, da dobro vladana Avstrija z Nemci zveze imeti ne sme. Pri tem principu ostanemo in se od njega od-

pa se tiče naših razmer z Nemci, si čul, kaj je sklenil narodni zbor, in to je sveto. Veliki knez je potrdil s poljubom križa, da hoče biti z nami po starem običaji in po listinah Jaroslavovih. Zdaj pa prelomi prisego, ker zahteva od nas nepravilnosti!

„Vi se drznete o mojem knezu takó razžaljivo govoriti?“ žuga Putnij. „To vam bode še tisočkrat presedalo! Ogenj mora pokončati vaše mesto, plamen bode posušil celó vodo v Volhovu, in vaše mesto naj zadene, kar se je zgodilo s Toržokom!“

„In vi bode te zvedeli, da mi še nismo pozabili ovih grozodejstev!“ vpije množica jadno. „A mej nami ga nij izdajice, kakor v Nižnjem sramotni Numijanec, kateri je prodal sovragom svojega gospoda Borisa. Mi se bojujemo za stare navade, za svoje dobro pravo! Kedo je, ki bi vzmogel kaj proti Bogu in Velikemu-Novgorodu?“

vrniti ne damo, če bi to tudi zahtevala vsa nemško-katoliška aristokracija.

Dr. I. T.

Ob umoru ruskega carja.

V spomin ranjkemu carju se bode izdala v Peterburgu posebna kolajna, katero „Novoje Vremja“ tako-le opisuje: medalija bode imela v premeru blizu dva vršoka ter jej bode vtisnen na aversnej strani staroruski trojni križ nad carsko krono, okolo katere se bode vil svitel trnjev venec; spodaj carjeva glava z lavorvencem ovenčana z napisom: „Kaj sem vam storil žalega, dobro ste mi vračali s hudim.“ Reversna stran bode imela napis: „V spomin mučeniške smrti carja Aleksandra osvoboditelja.“

Ruska vlada namerava predlagati vsem evropskim vlastim, da bodo skupno postopale v zatrenje nihilistov in „internacionalcev“.

V „Golosu“ objavlja prof. Martens pismo o modernej civilizaciji in kraljemoru. On naglašja, da je treba odpraviti neomejeno asilno pravico in protestuje zoper to, kar delajo anarhisti v Švajci, Franciji in Angliji zoper življenje vladarjev in vlade tujih dežel. Rusija da se naslanja na priznano solidarnost interesov vseh vlastij.

V nekem dopisu poročajo „Times“, da je Genf glavni ostrog ruskih nihilistov. Dopisnik pravi, da so nihilisti zmirom sovražili ranjcega carja, njegovega brata in nečaka, a zdanjemu carju da niso nikdar žalega želeli.

O Rusakovem, ki je vrgel prvo bombo, poroča rusk list, da je sin nekega komija pri peterburgskem trgovci J. F. Gromovem. Gromov je dajal Rusakovu vsak mesec 30 r., da je nadaljeval svoje študije. L. 1879. je bil sprejet na prošnjo kneza Ljevina v rudarsko akademijo v Peterburgu. Dne 6. januarja pa je ušel iz akademije ter mu je dal Gromov tačas podporo za tri mesece naprej, ker se mu je Rusakov lagal, da mora iti iz Peterburga zaradi praktičnih poskusov.

Rusk list „Parjadok“ poroča, da se bode obravnava v senatu o Rusakovu in tovariših vršila 30. marca. Vsem zatožencem se je 22. t. m. izročila zatožba. Pričalo bode 60 prič in 11 strokovnjakov.

Peterburska policija je zdaj neprenehoma na nogah. V Vasilijevem ostrovu je našla te dni gnezdo, kjer so se nihilisti shajali. Pri nekež ženski, ki je tobak prodajala, so ostajali mladi ljudje pozno v noč. Policija je pričela stvar preiskavati in prišla na to, da so

Mej hrupom skupščine odpravi se poslanec velikega kneza.

VII.

Roman je nadaljeval mej tem svoj pot skozi še v pepelu ležeči mesti Toržok in Tver. Le poredkoma je srečaval kakšen s kupčijskim blagom naložen voz in jezil se je vidé, kakó ponižno so se ognjevali vozniki Tatarom, kateri so jim na čilih konjih nasproti jezdarili.

Mej razdejanimi vasmí, posameznimi hišami in mej zarastenim poljem stale so v živem nasprotju nepoškodovane cerkve in samostani, svetišča, katerim so zviti Mongolci prizanašali, zadnje zavetje podjarmljenega ruskega naroda, kateremu nij v tatarske sužnje-sti ničesa družega ostalo, nego življenje, potrepljivost in nada boljšega svidenja, v čemer jih je molitev osrčevala. Kajti duševno uboštvo bojarsta nij se še prikazalo mej narodom, in po slabih kočah najdel je Roman še staro gostoljubnost slovansko, koja ga je sprejela s

se tu shajali nihilisti. Več prebivalcev dotične hiše je moralo iti v zapor.

Transvaal.

Kakor se iz Londona poroča, sklenil se bode mir mej Boerci in Angleži. Ti zadnji prihranijo si s tem velike stroške nepotrebnega bojevanja, ter končajo negotovo vojsko, katero so si v svojej prevzetnosti brez potrebe nakopali. Anglež je praktičen mož, in posebno tedaj, če je bil tepen na kakej strani.

Vsakemu je še dobro znano, s kako ošabnostjo da se je izvršila aneksija Boerjev; kar čez noč se je poteptala samostojnost in prostost zdrave države. Ali sila napravlja opozicijo! Ko je bil pritisk prevelik, pograbili so zatirani po orožji, spodili tujce iz dežele, in pretepli angleške čete, kjer so se sprijeli z njimi.

Simpatije vsega olikanega sveta bile so na strani „upornikov“, in po vsej Evropi širila se je jeza proti Angležem, ki so sami mej soboj silno liberalni, a tujcem nasproti silni krivičneži. No v angleških žilah teče pač tudi mnogo nemške krvi! Nemec pa je v teoriji liberalen, a v praksi drugim narodom nasproti despotičen.

Po Evropi podpisovala se je tudi neka adresa do angleškega ministerstva, v katerej se je to prosilo, da naj bode Boerjem pravično ter da naj jim povrne odvzeto samostojnost.

To adreso je podpisal tudi dr. Herbst. Tu se je mož brez dvombe nekoliko prenačlil. Boerje je namreč najbolj razkačilo, da so jim Angleži preganjali stari holandežki jezik, ki ga govorijo mej soboj. V sodnije je bila vpe-ljana angleščina, in holandežkim kmetom vsiljevale so se angleške razsodbe, ki jih umeli nijso! Prav tako kakor pri nas! Samo da mi ne prebivamo v južnej Afriki!

Dr. Herbst je torej s svojim podpisom na omenjeni adresi potrdil našim slovenskim zahtevam, pritrdil principu, vsled katerega ima vsak narod pravico terjati od svoje vlade, da se mu sodi pravica v domačem jeziku. Mi to zabeležimo, da se bode ob svojem času zopet na dan spravilo, ko bi morda dr. Herbst za Avstrijo razvijal drugačne principe, kot pa za — južno Afriko! —

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. marca.

V včerajšnji seji **državnega zbora** je vlada predložila načrt zakona glede vraču-

prijaznim; „Dobro došel! Zdravstvujte!“ Na jutro pa, ko je odhajal, poslavljali so se od njega s srčno željo srečnega potovanja in mnogo sreče. — „Meni nij sreče!“ tarnal je potrto mladenič. „Res, živel sem uže v nadi, vabljivej kot rajsko petje, a hitro je zopet izginila, jednako zasvitu meča v mračnej noči!“ — Deveti večer njegovega potovanja zašlo je solnce v zaton. Mogočna Moskva s svojim velikanskim Kremlom, s svojimi zlatimi kupolami, samostani in cerkvami razgrne se pred njegovimi očmi; obsevalo jo je zahajajoče solnce; harmonični zvoki zvonov vabili so ga k pobožnosti. Z nova se spomni minolosti, kakó lehkega, veselega srca je vstopil prvič v belo svete Moskve, kakó je vsaka novost uplivala na njega, kakó se je čudil vsakej malenkosti, — in sedaj, — kakó drugače je vse! — Globok vzdihljaj ukrade se njegovim prsom. Zajezdi proti Tverškim vratom.

(Dalje prih.)

njenja službenega časa v penzijo profesorjev na državnih srednjih šolah. Potem pa se je nadaljevala debata o zemljiškem davku.

Na Dunaji je policijsko predsedništvo naznanilo vsem policijskim komisarijatom, da nameravajo socijalisti trositi neke liste o umoru ruskega carja. Vsak policaj, ki bi zasačil takega človeka, dobi 25 gld. nagrade.

Ogerska vlada je predložila 22. t. m. peštanskemu drž. zboru načrt postave glede civilne ženitve mej kristijani in nekristijani na Ogerskem in glede takih ženitev, ki so bile sklenene v inozemskem. Ta načrt v obče določuje, da se smejo pod civilno oblastjo poročiti samo kristijanji in judje raznega spola.

Vnanje države.

Rusko „Novoje Vremja“ zahteva, naj se pritisne na Švajco, ker daje zavetje nihilistom. Svojega poslanika naj Rusija pokliče domov iz Švajce, naj spodi Švajcarje iz Rusije in švajcarskemu blagu naloži dvojni col. Ako bi se pa Švajca še ne udala, potem naj bi Rusija pustila Nemčiji, da si prisvoji nemški del Švajce.

Nemci silno napenjajo vse žile, da bi se novemu ruskemu carju pridobrikali. Ako bi vsemu verjelo, — kar se piše o nemški žalosti zaradi smrti ruskega carja, potem bi morala vladati v Berlinu večja žalost nego v Peterburgu. Resnično je se ve da, kar piše neki nemški list o priliki rojstvenega dne nemškega cesarja 22. t. m., da se Nemci ne morejo zdaj veseliti, ker se grob še nij zaprl nad umorjenim ruskim vladarjem, najzvestejšim prijateljem Nemcev. Nemcem je hudo za zaveznika in boje se bodočnosti, ker jim je politika novega ruskega carja neznana.

Poročila o uspehih mirovnega posredovanja evropskih poslanikov v Carigradu gledé nove grške meje so tako različna in se tako hitro menjavajo, da bi samo čas trati, ako bi novinar vsako beležil. Evropski poslaniki nijso še nič dosegli, Grška se zbog tega zmirom „pripravlja“ za vojno, Turčija pa se vsem posmehuje. Vse njene ponudbe o tem, kar misli Grkom odstopiti v Tesaliji — v Epiru nič — so take, da se je čuditi potrpljivosti evropskih poslanikov. Naposled se ve da bode Turčija obsedela ter bode morala hoté ali nehoté Grke zadovoljiti.

Ministerska kriza na Francoskem se je plegla. V zbornični komisiji je na pritisk Grevyja izjavil ministerski predsednik Ferry, da hoče vlada ostati v vprašanji skrutinija po listah nevtralna. Komisija je potem sklenila, da se imajo zdanje volitve po arrondissementib pridržati.

Svajcarsko državno gospodarstvo vrlo napreduje. V zadnjem budgetu se je preračunal deficit 1.646.597 frankov; namesto deficita pa se je po zadnjem državnem računu pokazal ostanek iz dohodkov 1.473.621. Državno premoženje se je zdaj od 4.749.350 frankov namnožilo na 6.826.528 frankov.

Boerci v Transvaalu so sprejeli sledeče angleške mirovne pogoje: suverenost angleške kraljice nad Transvaalsko ostane še naprej, boercem pa se da popolna samouprava, vnanje zadeve boerske bode nadziral britsk agent v bodočem glavnem mestu Transvaalske. Angleška komisija se je imenovala, da uredi obrambo domačih rodov in mejno vprašanje. Kadar završi ta komisija svoje delo, stopi v veljavo boerska vlada. Do tačas ostanejo angleški vojaki v Transvaalu, boerci pa se takoj vrnejo na svoja domovja. Angleži se pa zavežejo, da ne bodo dalje marširali in da ne bodo vojnega gradiva pošiljali v Transvaal. — O teh mirovnih pogojih pišo „Times“, da se strinjajo s častjo in dostojanstvom Anglije. „Standard“ pa pravi, da bodo ti pogoji uničili vso veljavo Anglije v Transvaalu in da bode tam nastala kmalu druga krvava vojska. „Daily News“ popolnem zadovoljujejo ti mirovni pogoji.

Dopisi.

Iz Dolenjega Logateca 22. marca.

[Izv. dop.] Dolenji Logatec ima po najnovejšem številjenji 1539 prebivalcev in sicer 794

moškega in 745 ženskega spola (več od leta 1869 — 198).

Za slovenski občevalni jezik se jih je vpisalo 1506, za italijanski 18, in za nemški 15. —

Kaj nenavadnega je, da je število moškega spola za 49 večje od ženskega.

Živine ima Dolenji Logatec: goved 619, prašičev 115, konj 106, koz 7 in ovac 2. Bučel je 70 panjev.

Iz Dolenjega Logateca 22. marca. [Izv. dop.] Pred malo časom je opisoval neki dopisnik z Gorenjskega v „Slovenskem Narodu“ nekoliko razmere učiteljev na Kranjskem ter omenjal tudi slovenskega učiteljskega društva.

To društvo je v resnici do sedaj le še spalo, nihče se nij namreč trudil, da bi ga razširjal, da bi mu pridobival novih udov, kar se razvidi, da ima v marsikaterem okraji naše domovine le malo, ali celo nobenega društvenika. Druga ovira, da učitelji po deželi ne pristopajo k slovenskemu učiteljskemu društvu pa je tudi ta, ker nimajo veliko koristi od tega. Kaj nam pomagajo peticije, resolucije, vemo, društvena knjižnica, šolski in drugi podučni časopisi, kateri leže v društveni sobi, koristijo le učiteljem iz Ljubljane nekoliko tudi iz okolice. Učiteljem po deželi zadostoval bi le pravi učiteljski list, katerega pa društvo za malostni letni donesek jednega goldinarja ne more izdajati. Pravega šolskega lista potrebujemo, kateri bode zastopal naš, jedino naš stan. „Učiteljskega Tovariša“ izdajata na svojo roko gg. Močnik in Milic, kateri pa ne vgaia vsemu učiteljskemu osebju; naj bi postal oni list glasilo slovenskega učiteljskega društva, v resnici učiteljski, šolski; društveniki bi morali radi tega donášati večje letne doneske — in preverjen sem, da se bode število društvenikov za veliko pomnožilo.

Domače stvari.

— (G. J. Jurčič) je uredovanje tega lista ta teden popustil in odšel v Gorico in Benetke, da v gorkejšem klimatu okreva od svojega bolehanja vsled „plevritis“, ki jo je imel spet letos po novem letu. Čč. gg. dopisniki in sodelavci, ki pošiljajo svoje doprineške za naš list na njegovo adresu, naj jih blagovolijo zdaj za nekaj tednov adresirati ali samo na uredništvo „Slovenskega Naroda“ sploh, ali na ime dr. Iv. Tavčarja, kateri je začasno prevzel vodstvo uredništva, in naj nas podpi-
rajo s svojim sodelovanjem tudi mej tem časom z dozdanjo rodoljubnostjo.

— (O defraudaciji v tukajšnji hranilnici) se zdaj še zmirom dosti govori po mestu; v pomirjenje pa naj se zve, da interese ali vložniki ne bodo ničesa izgubili.

— (Ljudsko štenje v Ljubljani) je vendar uže enkrat dovršeno. Reči moramo, da nas je izid tega štenja z ozirom na „umgangssprache“ — osupnil. Izmej 24.618 prebivalcev ljubljanskega mesta vpisalo je nemški jezik kot „umgangssprache“ 5422 oseb a 18.313 jih je vpisalo kot občevalni jezik slovenski jezik. Tujcev se je naštel 647. Poleg Slovencev in Nemcev se je naštel 87 Čehov, 6 Poljakov, 4 Hrvatje, 1 Rumunec in 138 Lahov. Tedaj kljub vsemu pritisku nemškutarskih velikašev tako impozantno število Slovencev! Kdo si bode še zdaj upal trditi, da Ljubljana nij slovenska? — Po ljubljanskih okrajih je razmera mej Slovenci in Nemci ta: I. okraj: 2863 Slovencev, 635 Nemcev; II. okraj: 5075 Slovencev, 1235 Nemcev; III. okraj: 4717 Slovencev, 1960 Nemcev; IV.

okraj: 4398 Slovencev, 1578 Nemcev; V. okraj: 1260 Slovencev in — 14 Nemcev.

— (Železnica Ljubljana-Karlovac.) Zagrebška trgovinska zbornica v svojem letos izdanem tiskanem poročilu obžaluje, da je železnica Ljubljana-Karlovac še zmirom le želja ostala.

— (Izstradala se je.) V tukajšnji okrožni jetnišnici je umrla pretečeni teden Marija Golob iz Maribora, katera vkljub vsemu prigovarjanju skozi 19 dni nij hotela ničesa zavžiti. Le posiloma so spravili v njo nekaterekrat po nekoliko kaplic vode. Eni so sodili, da je to delala iz hudobne trme, drugi menijo, da je bila nekoliko nora.

— (Tržaška slovanska čitalnica) priredi dne 26. marcija ob 8½ na večer besedo s tem programom: 1. D. Jenko: Silni bogovi; zbor. 2. Proch: Planinski rog; za citre z lokom in za navadne citre priredil Blumlacher; gg. Glaser in Hofbauer. 3. J. Stritar: Izgubljeni sin; deklamuje gospica E. Hakel. 4. Verdi: „Traviata“ piano, gosli, orgle: gospica Schilbach, gg. Dragatin in Polič. 5. Stoss: Na straži: brenčeči zbor z bariton-solom. 6. Umlauf: „Spomin na Ems;“ solo na citre, gosp. Hofbauer. 7. A. Tovačovski: Bože živi, zbor.

— (Ladija v nevarnosti.) Predzadnjo nedeljo popoldne je neko ladijo s tremi možmi mej Lloydovo ladjedelnico in Miljami v Trstu naglo močna burja prevrgla, vendar so jo rešili in ž njo tudi ljudi, ko so nevarnost zapazili z druge ladije.

— (V Trstu so tatje ukradli) pri lepem dnevi ob 4. uri popoldne pri finančnem ravnateljsvu iz dveh sob eno žepno, eno nazidno uro, in druge stvari, ter srečno pete odnesli.

Razne vesti.

* (Oče in sin.) V nekem predkraji Ofenskem je 17. t. m. nastal mej očetom in sinom Holl prepir. Oče, star 67 let, bogat mož, nij hotel dati sinu novcev, katerih je ta od njega zahteval. Sin vrže očeta na tla in ga pretepava toliko časa, dokler se očetu nij posrečilo v izbo uiti. Tam sname oče pištolo in ustrelil na sina skozi okno, ki ga je za voglom čakal. V 24 urah je sin umrl.

* (Koliko se producira zlata in srebra po svetu.) Vodja državne kovarnice v zedinjenih državah severne Amerike, Burchard je proračunal, da se je po vsem svetu dobilo mej letom 1879: 105.365.697 dolarjev zlata in 81.037.220 dolarjev srebra; mej letom 1878: 119.031.085 dolarjev zlata in 87.351.497 dolarjev srebra; in mej l. 1877: 113.947.173 dolarjev zlata, in 81.040.665 dolarjev srebra; skupaj torej 587.773.337 dolarjev. Največ od te svote odpade na zedinjene države, potem pa na Avstralijo, po kateri sledi Rusija, ki pridela na leto kakih 27.000.000 dolarjev zlata. V Meksiki dobi se samo srebro in sicer na leto kakih 27 milijonov dolarjev.

Denašnji številki „Slovenskega Naroda“ je priložena priloga firme šivalnih strojev g. F. Dettlerja.

S tužnim srcem naznanjam sorodnikom in prijateljem, da je moja blaga so-
proga po dolgej bolezni, danes zjutraj v
gospodu zaspala.
Pogreb bode 25. t. m. ob 9. uri zjutraj.
Drago zamrlo priporoča v blag spomin.
Jesenice 23. marca 1881.

(163)

Jos. Klopčič.

Dunajska borza 24. marca.			
(Izvirno telegrafično poročilo.)			
Enotni drž. dolg v bankovih	73 gld.	95	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	75	10	"
Zlata renta	92	60	"
1860 drž. posojilo	129	75	"

Akcije narodne banke	804	"
Kreditne akcije	295	40
London	117	20
Napol.	9	37
C. kr. cekini	5	50
Državne marke	57	10

Išče se spodobna in sposobna

natakarica,

zmožna slovenskega in nemškega jezika, za gostilnico pri „Mesarji“ v Postojni, kamor naj se tudi pisma pošiljajo. (164—1)

Fran Železnikar,

krojač v Ljubljani,

se zahvaljuje svojim p. n. naročnikom za dozdaj mu izkazano obilo zaupanje, ter se priporoča tudi še v prihodnje za izdelovanje oblek po najnovejših pariških journalih. (161—1)

A. Krejči,

v Ljubljani,

kongresni trg, na voglu gledališčne ulice, priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst modernih

klobukov in kap;

prejema tudi

kožuho in zimsko obleko

čez poletje v shranjevanje. (133—3)

Bolnim na prsih in pljučah!

Wilhelmov snežniški zeliščni alop

od Franc Wilhelma, lekarja v Neuenkirchenu (D.-A.).

Uže 25 let zoper bolezni organov za dihanje zoper prehlad v jabelku in dušnikovih vejic, zoper dušljivi kašelj, hripavost in zoper mnogo drugih bolezni v vratu in v prsni od največjega uplivanja in zdravlilne moči. Ta sok je posebno omenjati kot preservativ, kadar je megla ali slabo vreme. — Ker ima jako prijeten okus, zato je otrokom koristen, potreben pa na pljučah bolnim ljudem; ravno tako tudi pevcem in govornikom, če nimajo čistega glasu ali če so hripavi. — Več spričeval potrjuje zgoraj navedeno. — V steklenicah po gld 1.25 a. v. Dobiva se:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradcu J. Purgleitner, lekar, Wend. Trnkoczy, lekar. V Kranju Karel Šavnik, lekar. V Mariboru Alojzij Quandest, lekar. V Metliki Fr. Wacha, lekar. V Novem mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar.

P. n. občinstvo naj zahteva izrečno zmirom Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alopa, ker pravega samo jaz pridelujem in ker so izdelki, nahajajoči se pod imenom Julij Bittnerjev snežniški zeliščni alop slabo ponarejeni, pred katerimi jaz posebno svarim. (19—6)

Tucl.

23. marca:

Pri Slovan: Krum z Dunaja. — Rolli iz Care. — Dolenc iz Kranja. — Zerkovich iz Trsta. — Reich iz Kriza. — Seindl iz Habacha. Pri Mateti: Wimpfen, Weiner, Königstein, Schott z Dunaja. — Lavrič iz Raketa. — Rene iz Haasberga. — Puppis iz Logatca. — Schwickert iz Tržica. — Krebek iz Berlina. — Kofler iz Budapešte.

Samoupravno društvo za zavarovanje pokojnin

za osebe rokodelskega, obrtniškega in trgovskega stanu ter njihove pomočnike.

Vsacemu je znano in vsakdanje skušnje potrjujejo žalostno resnico, da je rokodelci, obrtniki, trgovci — naj si bode uže samostojen ali le pomočnik — od tega trenutka, ko postane nesposoben za daljše delo, na svoja stara leta odkazan na samega sebe, to je, da je sebi samemu v nadlogo. Zato se pa tudi uže dalje časa vsestransko in marljivo premišlja o tem, kako bi se imelo osobam našega stanu in delavskemu razredu sploh, v višji starosti pomagati. Nekateri pričakujejo pomoči od splošne dobrotelosti; drugi je želé od države; toda prvi in poslednji zastoj pričakujejo izpeljave teh idej uže mnogo dolžih let. Torej ne preostaja drugzega, ko da si rokodelci, obrtniki in trgovci pomagajo tudi v tem sami, kakor so si pomagali uže v tako mnogih družih zadevah.

Glede na to začeli so se nekateri pražki obrtniki in trgovci dogovarjati z vzajemno zavarovalno banko „Slavija“ ter so izgotovili po vestnem posvetovanju in vedno imejo pred očmi potrebe našega stanu, posebna pravila samoupravnega društva za zavarovanje pokojnin osobam rokodelskega, obrtniškega in trgovskega stanu ter njihovim pomočnikom. V naslednjem pričujemo glavne določbe teh pravil.

1. Namen temu društvu je: da zagotovi na podlagi vzajemnega zavarovanja osobam rokodelskega, obrtniškega in trgovskega stanu ter njihovim pomočnikom za starost ali pa, ako vsled bolezni postanejo nesposobni za daljši zaslužek, dosmrtno pokojnino, da se ne bode potreba našim sostanovcem zanašati na miloščine tujih rok.

2. Najmanjša letna vloga znaša 5 gld. av. v.; najmanjši mesečni obrok pa 50 kr. av. v. Torej postane lahko vsakdo, naj si bode še tako pičlo plačan delavec, član društva.

3. Od vplačil za zavarovanje pokojnin ne more, dokler član živi, niti najmanjši znesek propasti in sicer niti vsled tega, ko bi član zamudil kacega obroka, ali ko bi sploh prenehal pokojninske vloge plačevati, niti iz kacega drugzega uzroka. Vsako posamezno plačilo smatra se namreč kot

da bi se bilo enkrat za vselej vplačalo, vknjiži se k dobremu dotičnega člana in po tem odmeri pokojnina. Dokler traja zavarovanje, dovoljena je članu vsakršna sprememba. On more namreč vloge, katere si je bil prej sam določil, zmanjšati, zvišati ali pa popolnoma ustaviti ter jih kadarkoli pozneje zopet vplačevati začeti; da, celo trajanje zavarovanja more se po tem, kakršno je zdravstveno stanje in kakršne so gnotne okoliščine članove, skrajšati ali podaljšati.

4. Oni člani, ki so za slučaj smrti protizavarovali svoje vloge ali pa kapital, ki se jednaki skupnemu znesku vpisanih vlog, imajo pravico, potem ko je njihovo članstvo trajalo vsaj uže tri leta, zahtevati posojilo do polovice vplačanih pokojninskih vlog. Obresti ne smejo presežati 6%. S tem postaja naše društvo ob enem tudi hranilnica in posojilnica.

5. Pokojnine se začno izplačevati članom še le mej 50. in 65. letom njihove starosti, vendar se pa lahko doseže prejemanje primerne pokojnine uže predno je dotični član izpolnil 50. leto, ako je vsled bolezni postal nesposoben za daljši zaslužek. Take dobrotelne določbe nema doslej nikak drug enak zavod.

6. Zaloge (fondi) se nalagajo:

- a) v zastavnih listih hipotekarnih bank češkega kraljestva ter mejnih grofij Moravske in Istre.*)
- b) v posojilih na taka zemljišča, ki dajo postavno sirotinsko varnost.

Da se pa tudi ta varnost za vse mogoče slučaje ohrani in utrdi, mora se v dolžnih listih o posojilih na zemljišča izrečno povedati, da se je posojilo izplačalo iz zaloge tega našega društva, hipotekarni zastavni listi pa se imajo kot izključljiva lastnina našega društva zaznamovati (vinkulirati).

Ne glede na to, da se naslanja vsak tak zastavni list na neko zemljišče sirotinske varnosti, jamči češka hipotekarna banka tudi se svojo rezervno zalogo, katera znaša uže več ko milijon goldinarjev; razen tega pa jamči za hipotekarno banko po postaviti tudi celo češko kraljestvo. Nij si torej popolnejšega poročstva in večje gotovosti niti mogoče misliti. — Iste okoliščine veljajo tudi za moravske in istrske postavne po celej deželi zajamčene hipotekarne zastavne liste. Vsled teh varnostnih določeb

*) Samo Češko, Moravsko in Istra imajo vrednostne listine, za katere jamči cela dežela.

in vinkulacije ostane premoženje tega društva, torej tudi društvo samo, za vseh mogočih okoliščin in za vse čase zagotovljeno.

7. Društvo upravlja v sporazumljenju z upravnim svetovalstvom banke „Slavije“ poseben nadzorovalen odbor, katerega volijo in dopolnjujejo pri odločitvah skupščine društveni člani, tako da imajo zavarovanci po svojih voljenih članih stalen upliv na upravo društva, torej tudi na društveno premoženje.

8. Isto tako ugodni so društveni tarifi. Ako na priliko 25leten delavec od svojega tedenskega zaslužka 12½ kr. ali na mesec po 50 kr. vplačuje, zagotovi si s tem od svojega 65. leta dosmrtno pokojnino 144 gld. 58 kr. 30leten rokodelci, obrtniki ali trgovci more si za 50 kr. na teden ali 2 gld. na mesec zagotoviti dosmrtno pokojnino 414 gld. 48 kr. od svojega 65. leta, ali pa 222 gld. 68 kr. od svojega 60. leta dalje. Ko bi pa isti hotel svoje vloge protizavarovati, moral bi vsak mesec po 3 gld. vplačevati. V tem slučaju zavarovana je pokojnina 432 gld. 82 kr. od 65. leta, ali pa 241 gld. 78 kr. od 60. leta starosti, razen tega pa banka po smrti članove izplača njegovim dedičem 400—440 gld., in to celo tedaj, ko bi zavarovani član utegnil umreti uže takoj po vplačilu prvega obroka.

To so glavna načela, na katera se naslanja samoupravno društvo za zavarovanje pokojnin obrtnikom in trgovcem. Z vso pravico moremo torej trditi, da razen Francoskega nikjer drugje nij podobnega društva, ki bi obrtniškem in trgovskemu stanu dajal toliko in takšnih koristi.

Za gotovo torej upamo, da bode vsak obrtnik in trgovec — naj si bode uže samostojen ali le pomočnik — prepričan se o koristih tega društva in da se bode vsak poslužil prilike zagotoviti si svojo prihodnost.

Z ozirom na Francosko, kjer je enako društvo v teku 30 let od nezatnega začetka tako mogočno postalo, da sedaj šteje uže čez 500.000 članov, izmed katerih 56000 starčkov prejema stalno letno pokojnino, srčno želimo, da bi tudi naše društvo v blagor delavnega razreda kar najhitreje mogoče splošno priznalo bilo in da bi se udeležba pri njem množila.

Kdor bi glede našega društva želel kako pojasnilo, naj se obrne do

glavnega zastopa banke „SLAVIJE“, v Ljubljani, na Dunajskej cesti št. 7.

(160)

Nadzorovalni odbor

samoupravnega zavarovalnega društva za zavarovanje pokojnin osobam rokodelskega, obrtniškega in trgovskega stanu pri vzajemno zavarovalni banki „SLAVIJI“ v Pragi.

Hinko Pštros,

praški meščan; izdelovatelj stolpnih ur in elektromagnetičnih aparatov; predstojnik praške obrtniško-rokodelske „Besede“; podpredsednik gremija urarjev v Pragi itd.; predsednik nadzorovalnega odbora.